

El tramvia per dintre

El fotògraf Joan Antoni Vicent, germà de Manuel Vicent, autor de 'Tranvía a la Malvarrosa', recull un ampli testimoni gràfic del rodatge de la pel·lícula basada en aquesta novel·la, que dirigeix José Luis García Sánchez i protagonitza Liberto Rabal.

Circumstàncies personals m'han permès viure de primera mà tres cares d'una mateixa història relacionades amb *Tranvía a la Malvarrosa*. D'una banda, tinc vivències de la realitat dels anys 50 i recorde personatges i situacions que després han estat dibuixats en la novel·la. En segon lloc, he conegut de prop les primeres idees que el meu germà tenia sobre el llibre: reflectir el

pas de l'adolescència a la joventut, però que les sensacions, olors i cançons de l'època hi foren presents. Una certa societat d'aquell temps passa pels ulls del protagonista que madura i interioritza allò que veu. Per últim, com a fotògraf, estic vivint el dia a dia del rodatge de la pel·lícula, i això m'aporta una visió estètica i esquemàtica d'aquella època alhora que una interpretació de la novel·la amb el llenguatge del cinema.

Una pel·lícula vista des del pati de butaques té una unitat com a producte que impedeix veure la quantitat d'artesania que hi ha al darrere i per tant de talent i creativitat en tots els passos: a partir d'una idea o d'un text literari s'extrau un guió, que és una explicació escrita del que serà la

JOAN ANTONI VICENT

Dalt, Figurants en el cementiri de Guadassuar. A l'esquerra, un entrepà en mig del dol.

els últims retocs: "En una pel·lícula com aquesta, que retrata el final dels anys 50 és vital l'elecció d'exteriors que respiren l'atmosfera d'aquella època. Es necessari tenir present que molta gent que la veurà va viure aquell temps i recorda detalls que han de ser-hi presents. He tingut molta cura amb l'ambientació i crec que he trobat localitzacions a Alzira, Guadassuar, Sueca, València i les platges del voltant que donaran realisme i bellesa a la pel·lícula."

La meteorologia és sempre present, ja que una escena que ha estat pensada amb una determinada llum i que respon a un moment del

pel·lícula amb el detall de seqüències, ambientació requerida i diàlegs. La tria d'exteriors, decorats, actors, figurants, vestuari i tècnics requereix una gran tasca de planificació que ha d'estar molt definida el primer dia de rodatge. L'equip tècnic i artístic finalment escollit forma un tot compacte que treballa i viu el rodatge com si d'una empresa familiar es tractara.

Un dia qualsevol de filmació el despertador sona per tots abans de les sis del matí ja que a les vuit tothom està en peu de localització. Electricistes, sastresses, figurants, maquilladores, decoradors i tot un món de gent treballa amb gran diligència perquè tot siga a punt ben enjorn l'equip puga aprofitar la primera llum del dia.

Pierre Thevenet, responsable de tota l'ambientació i decorats, ordena

Marisa escolta atentament els suggeriments del director. Cal millorar al màxim la qualitat de les escenes.

L'entranyable Pepín assaja una escena de 'Tranvía a la Malvarrosa'. A la dreta, la gent d'Alzira contempla l'insòlit espectacle de forma gratuïta.

Liberto Rabal mira la seva enamorada. Maria Teresa Huesa i Liberto Rabal són mare i fill en la pantalla.

El sant amb la creu i José Luis Alcaine amb la càmera. Dalt, Manuel Vicent, J. L. García Sanchez i Liberto Rabal visionen la pel·lícula. A l'esquerra, interiors a l'església de Guadassuar.

dia o de l'any pot variar molt en funció de l'oratge que faça. Aquí entra de ple la saviesa de José Luis Alcaine, director de fotografia, sempre amb un somriure seriós en la cara, però que no deixa de barrinar fins que troba els angles i mesura tota la luminotècnia que a la seqüència li cal: "en *Tranvía a la Malvarrosa* hi ha molts exteriors i per tant no pots controlar tota la llum que cada escena requereix, ja que pot fer un bon dia de sol, però aquest dia, que en la pel·lícula representa que és hivern, voldries una llum més apagada i grisa. Cada dia cal improvisar amb el que et trobes, però això és la meua feina. Fins ara hem tingut molta sort amb el temps que ens ha fet."

La càmera ja està muntada sobre el carrilet que permet fer els tràvelings, i allí Mario Moreno, operador de càmera, sempre amb una paraula afectuosa a la boca, rep i dona consells per fer un enquadrament més acurat, ja que sols el seu ull veu tots els matisos de llum, color i posició d'actors i figurants. L'escena està ja quasi preparada en el seu aspecte formal, però cal fer diversos assaigs: entrenar diàlegs, moure a temps els actors i figurants, crear rit-

Juan L. Galiardo, cursillista obsessionat, al peu de la Llotja. Al costat, cursillistes abans de rebre un crist com a trofeu.

me, imposar una certa disciplina a tots plegats per crear el clímax adequat. Tot això és tasca de Salvador Pons, ajudant de direcció, que duu a terme la seua feina amb gran mestratge perquè combina de sobte disciplina i rectitud amb paciència i compren-

El tramvia estacionat en la Malva-rosa és observat per un munt de gent que s'hi acosta. Els tres vehicles de l'època fan les delícies dels espectadors.

Les monges. També són protagonistes de la història.

sió. Ell pronunciava les frases de rigor: "Silenci! Rodem. Motor... Gravant... Acció!". De colp tot un aplec de gent aturada com estàtues comença a moure's, s'inicia un diàleg, passen uns figurants, arranca un tramvia, creua el carrer el protagonista... Talleu!! Una vegada i una altra es repeteix el mateix i és llavors quan José Luis García Sánchez, director de la pel·lícula, va corregint i fent suggeriments tant a l'equip tècnic com als actors per tal de donar tota la fluïdesa, ritme i veritat a l'escena.

"La cosa més difícil de *Tramvia a la Malvarrosa*, és crear la llum i el clima que la pel·lícula necessita. Cal tenir en compte que el rodatge es fa als mesos de novembre, desembre i part de gener, però la pel·lícula passa de veritat en les quatre estacions del any i això no ho fa fàcil. Avui l'espectador no

Pepín porta els seus amics a una casa de perdició. A la dreta, una dona escultural espera fora del bar sota la mirada atenta de possibles clients.

Franco arriba a València. Al costat, l'avi Paco, el nét Liberto i el tramvia.

perdona mancances en aquest tipus d'ambientació. Per una altra banda estem tenint molt bona col·laboració de tothom i estic envoltat d'un excel·lent equip tècnic que em facilita especialment la meua tasca de director”.

Liberto Rabal, el jove protagonista de la pel·lícula, és nét per part de pare de Paco Rabal i per part de mare de l'escriptora Carme Laforet. Amb això sota el braç, bona fotogènia, un paper ben après i la seua espontaneïtat interpreta el Manuel de la novel·la: “No és gens fàcil. Haig de mantenir la unitat del personatge, dintre de l'evolució personal que experimenta des de l'adolescència, en què fa una mica el que li manen, fins que va agafant consistència i criteri en tots el seus actes. És tot un procés iniciàtic. D'altra banda, les seqüències del rodatge no corren en paral·lel al que serà la pel·lícula, per tant en aquesta evolució haig de saber on sóc en cada moment”.

El rodatge va avançant el llarg del dia i sols es permeten petites aturades per menjar un

bon entrepà. Si es roden exteriors la jornada acaba a les cinc de la vesprada. Darrere queda una feina intensa. Només dos o tres seqüències gravades, que han necessitat diversos plànols diferents, un so adequat, moviments de càmeres, llums, cables, actors, figurants, equip elèctric, maquillatge, perruqueria, servei de menjars, etc., a més de salvar amb la millor educació les molèsties que s'originen als veïns. Encara que la majoria ho prenen com un espectacle gratuït.

De tant en tant s'afegeix al rodatge algun actor dels ja consagrats per interpretar el seu paper. Juan Luis Galiardo, fent de cap de *cursillistes* obsessionats per salvar l'ànima del jove Manuel; Antonio Resines (dèbil mental enamorat), Fernando Fernán-Gómez (majestuós catedràtic de dret), Vicent Parra (el confessor espiritual del protagonista) i Ariadna Gil, que encarna una puteta tendra i seductora. Des-

prés hi ha un grapat de bons actors com Jorge Merino, Sergio Villanueva, Fernando Sansegundo, Ramón Rivero, Joan Molina, Jesús Valverde i Luis Montes.

Dificultats de tipus logístic i d'ambientació han fet impossible rodar part dels exteriors a la Vilavella, on transcorre un tros de la novel·la. En tot cas, una colla de joves, encapçalats pel mateix alcalde, es va traslladar a Alzira per rodar l'escena del bou de carrer i que en la ficció mata un dels veïns.

Miguel Arnau té un petit paper de forner fanàtic del València i Maria Teresa Huesa, també de la Vilavella, fa la seua primera incursió en el cinema interpretant, com a mare de Manuel, un paper ple de matisos. **Joan Antoni Vicent**

